

**Pražské stavby
Osvalda Polívky
1891–1922**

Zdeněk Lukeš — Pavel Hroch

SKRYTÁ KRÁSA DETAILU

SKRYTÁ KRÁSA DETAILU

Pražské stavby Osvalda Polívky 1891–1922

Zdeněk Lukeš — Pavel Hroch

Přebal s použitím fotografie Pavla Hrocha navrhla a graficky upravila Jana Vahalíková.

Fotografie Pavel Hroch.

Jazyková redakce a korektury Stanislav Předota.

Odpovědná redaktorka Markéta Nová.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00 Praha 3, www.argo.cz,
roku 2021 jako svou 4254. publikaci.

Grafická úprava a sazba Jana Vahalíková (Studio Marvil).

Obrazová postprodukce Radek Typovský (Studio Marvil).

Vytiskla tiskárna PBTisk.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-3151-2

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

OBSAH

19	Úvod
21	Architekt Osvald Polívka
27	Detail na pražských stavbách Osvalda Polívky
30	Městská spořitelna pražská
38	Zemská banka
56	Pražská městská pojišťovna
68	Zámeček baronky Ringhofferové
74	Domy Václava Havla
86	Obchodní dům U Nováků
96	Činžovní dům v Karlíně
104	Činžovní dům ve Spálené ulici
110	Obecní dům hl. m. Prahy
132	Činžovní domy Antonína Novotného ve Vojtěžské ulici
148	Nová radnice hl. města Prahy (Berní úřad)
166	Pojišťovna Praha
176	Palác Topič
182	Činžovní domy Antonína Novotného v Karlově ulici
196	Činžovní domy rodiny Lebedovy a Starckovy
210	Činžovní dům Anny Lukešové
216	Činžovní domy Eduarda Jägera
226	První vzájemná pojišťovna proti požáru a krupobití
244	Dům Beaufortova nakladatelství s tiskárnou
252	Druhá budova Zemské banky
260	Činžovní dům s lékárnou Karla Frieda
268	Dům Pražské městské pojišťovny U Anděla
274	Dvorní trakt Vinohradské záložny
282	Cukrovarnický dům
288	Hrobka rodiny Novákových
293	Dodatky
	Curriculum vitae Osvalda Polívky
	Soupis realizovaných staveb Osvalda Polívky v Praze
	Výběr Polívkových mimopražských staveb
	Seznam spolupracujících výtvarníků a stavitelů
	Literatura o Osvaldu Polívkovi (výběr)
	Poděkování
	Résumé

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA PRAŽSKÁ

(s Antonínem Wiehlem)

1891–1893

Rytířská 29/536

Praha 1 – Staré Město

Monumentální palácová budova, vystavěná Quidem Bělským na čtvercovém půdorysu a zabírající domovní blok vymezený ulicemi Rytířskou, Melantrichovou, Havelskou a Havelskou uličkou, byla postavena podle vítězného soutěžního návrhu zkušeného představitele historismu Antonína Wiehla, který na definitivním projektu spolupracoval s Polívkou. Novostavbě padly za oběť tzv. Kotce. Pískovcové průčelí ve stylu italské renesance s výraznou bosáží bylo ukončeno mohutnou korunní římsou, nad níž bylo v roce 1931 vybudováno třetí patro s americkými výsuvnými okny dle Polívkova návrhu, přičemž římsa byla vysunuta až nad tuto přidanou partii.

Bohatá umělecká výzdoba fasád a vnitřní bankovní haly v prvním patře je dílem řady výtvarníků: Gustava Zouly, Celdy Kloučka, Ludvíka Wurzela (medailony), Františka Hergesela, Antonína Procházky, Františka Hoška (alegorie Průmyslu), Františka Stránského (alegorie Pilnosti), Stanislava Suchardy (alegorie Spořivosti), Josefa Víška (festony), Františka Ženíška (malba v hale) ad. Ve dvacátých letech minulého století byla spořitelna propojena krytým mostem se sousedním areálem bývalého kláštera, jež peněžní ústav zakoupil a nechal jej adaptovat architektem Jaroslavem Rösslerem. V padesátých letech byl dům přestavěn na Muzeum Klementa Gottwalda, po Sametové revoluci byl vrácen České spořitelně, která jej nechala nákladně rekonstruovat a odstranila komunistickou symboliku na průčelí i ve vestibulu (např. srpy a kladiva na kartuších nahradily původní městské znaky).

Budova Městské spořitelny je kvalitním příkladem historismu, svým měřítkem však dosti razantně vstupuje do urbanismu této části Starého Města. Polívkův podíl na projektu byl malý, hlavním autorem stavby byl Wiehl. Pro jeho spolupracovníka to však byla cenná zkušenost a některé principy vzápětí použil u již vlastního návrhu Zemské banky. V nedávné době byla stavba včetně interiérů kvalitně rekonstruována dle projektu architektky Gabriely Kaprálové. V uličním parteru jsou dnes umístěny obchody. Objekt v současnosti patří České spořitelně.

Dobová literatura: *Zprávy Spolku architektů a inženýrů v Království českém*, roč. XXIX, 1895, s. 11–13, tab. II–V

